

Riktlinjer och taxa för färdtjänst och riksfärdtjänst

Gäller från 1 juli 2020

Antagen av:	Kommunfullmäktige 2020-06-10, § 53, dnr KS 2020/120
Dokumentkategori:	Styrdokument
Dokumenttyp:	Riktlinje, föreskrift

Innehållsförteckning

Inledning	2
Färdtjänst	2
Utredning om färdtjänstillstånd	2
Tillståndets giltighet	3
Resor med färdtjänstillstånd	3
Färdtjänstresa i annan kommun	5
Barns rätt till färdtjänst	5
Riksfärdtjänst	6
Utredning om riksfärdtjänstillstånd	6
Föreskrift om färd sätt	7
Resor med riksfärdtjänst	7
Barns rätt till riksfärdtjänst	8
Övriga regler för färdtjänst och riksfärdtjänst	9
Djur	9
Bagage	9

Inledning

Enligt färdtjänstlagen ansvarar varje kommun för att färdtjänst ordnas inom kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan kommunen och en annan kommun. En kommun får för sina kommuninvånare anordna färdtjänst också i eller mellan andra kommuner, men det finns ingen lagstadgad skyldighet till detta.

Färdtjänst är till för dem som på grund av ett stort och varaktigt funktionshinder inte kan resa med allmän kollektivtrafik. Färdtjänsten är att betrakta som allmän kollektivtrafik, specialanpassat efter resenärens funktionshinder. Samordning av resan med andra resenärer är brukligt. Beställningscentralen har därför rätt att förskjuta resenärens önskade restid. Till resor till vårdcentral och andra vårdinrättningar gäller inte färdtjänst utan sjukresa.

Riksfärdtjänst gäller för resor mellan kommuner och är ett skydd mot de ökade kostnader som eventuellt kan tillkomma vid resor över kommungränserna.

Färdtjänst

Utredning om färdtjänsttillstånd

För att beviljas färdtjänst krävs att den sökande är folkbokförd i Trosa kommun. Endast personer med en stadigvarande fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning kan beviljas färdtjänst. Funktionshindret ska ha en beräknad varaktighet av minst 6 månader. Den sökande ska ha "väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand" genom att inte kunna gå längre sträckor än 200 meter. Funktionsnedsättningen och varaktigheten ska vara styrkt via ett läkarintyg. Ett läkarutlåtande i sig berättigar i allmänhet inte till färdtjänst, utan utgör endast en del av ett vidare beslutsunderlag. En kompletterande utredning som syftar till att kartlägga den sökandes behov görs efter att den enskilde sökt om färdtjänsttillstånd. Ansökan kan inkomma muntligen eller skriftligen till vård- och omsorgskontoret.

En utredning om färdtjänst syftar till att kartlägga om lagens krav för tillstånd är uppfyllda, och fokuserar på:

- Är funktionshindret tillfälligt eller varaktigt?
- Funktionshindrets art och omfattning?
- Vad är anledningen till funktionshindret?
- Medför funktionshindret väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmän kollektivtrafik?
- På vilket sätt och i vilken utsträckning medför funktionshindret svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmän kollektivtrafik?
- Kan den sökande använda allmän kollektivtrafik men inte ta sig till närmaste hållplats?
- Den sökandes behov av hjälpmedel vid förflyttning, t.ex. rullstol, rollator eller krycka, behov av levande stöd.

- Är det funktionshindret eller avståndet som gör att den sökande inte kan ta sig till hållplatsen?
- Uppgifter om sökandens boendeförhållanden, typ av bostad, förekomst av hiss och hjälpmedel i bostaden samt bostadens belägenhet i förhållande till allmänna kommunikationsmedel, affärer och annan service.

Funktionsnedsättningen ska regelmässigt förorsaka stora svårigheter att använda kollektivtrafik. Vid bedömning ska hänsyn tas till den enskildes förmåga och behov. Behov som uppkommer på grund av avsaknad av allmänna kommunikationer, lång väg till busshållplats eller ett glest utbud av allmänna kommunikationer är inte skäl som i sig berättigar till färdtjänst.

Färdtjänsttillståndet ska förenas med en individuell föreskrift om den sökande bedöms ha väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand och närmaste busshållplats är beläget längre än sträckan den sökande kan gå samtidigt som den sökanden kan använda allmänna kommunikationsmedel. Färdtjänsttillståndet förenas då med föreskriften om att tillståndet endast gäller för resa till och från närmaste hållplats om avståndet överstiger sträckan som den enskilde kan gå.

Ett beslut om avslag eller ett beslut om att förena ett tillstånd med föreskrifter och villkor kan överklagas enligt förvaltningslagens bestämmelser. Utredningen måste klart utvisa anledningen till varför den sökande inte är berättigad färdtjänsttillstånd och varför individuella föreskrifter och villkor är motiverade.

En utredning om att återkalla tillståndet på grund av allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter eller villkor som gäller för tillståndet ska klargöra vilka överträdelser det handlar om, omfattningen av dessa samt konsekvenser av överträdelserna.

Tillståndets giltighet

Beslut om färdtjänst ska tidsbegränsas och giltighetstiden kan fastställas till högst 4 år. Då osäkerhet gäller om funktionshindrets varaktighet, ska kortast möjliga giltighetstid beslutas. I de fall den sökande har förflytningsproblem som hänger samman med snö, kyla eller halka, kan beslut fattas om färdtjänst under vintertid. Vintertillståndet gäller under perioden 1 november till 30 april. Tillsviadarettillstånd lämnas enbart till boende i kommunens särskilda boenden för äldre.

Färdtjänsttillståndet ska återkallas om tex förutsättningarna för tillståndet ändrats eller om den som är berättigad till färdtjänst gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser då det gäller föreskrifter och villkor som avser färdtjänst.

Resor med färdtjänsttillstånd

Kommunens ansvar enligt färdtjänstlagen innebär en skyldighet att anordna färdtjänst inom den egna kommunen och, om det finns särskilda skäl, mellan den

egna kommunen och en annan kommun. Särskilda skäl kan vara att den sökande har sitt arbete i grannkommunen eller måste göra en nödvändig serviceresor till en närliggande kommun. I propositionen till lagen anges även att om det finns starka skäl kan skyldigheten även omfatta resor till en mera avlägsen kommun.

Med utgångspunkt av barnets bästa i beaktan kan det finnas starka skäl att barnets eller föräldrarnas färdtjänsttillstånd även ska omfatta resor till en mer avlägsen kommun.

Tillståndet för färdtjänst gäller obegränsat resande inom Trosa kommun. Innehavare av färdtjänstlegitimation får åka totalt 20 enkelresor per år till följande resmål:

- Till Nyköpings tätort
- Till annan plats i Sörmlands län
- Till Södertälje kommun
- Till Stockholms centralstation
- Liljeholmens station

Tider för färdtjänstresa

Måndag-torsdag: 06.00-23.00

Fredag, lördag samt helgdagsafton: 06.00-01.00

Söndag och helgdag: 06.00-23.00

Övriga tider hänvisas till vanlig taxiresa och bekostas då helt av resenären.

För resor till annan kommun eller ytterligare resor till annan plats utanför Trosa kommun kvarstår lagstadgad rätt att ansöka om riksfärdtjänst.

Egenavgifter

Avgifterna ska vara skäliga och får inte överstiga tillståndsgivarens självkostnader.

Lag (2010:1068)

Resenären betalar en egenavgift i taxin, vilket baseras på kostnaden för allmän kollektivtrafik i Trosa kommun med omnejd. Resterande kostnad för resan bekostas av Trosa kommun. Egenavgiften följer Sörmlandstrafikens avgifter för resor med allmän kollektivtrafik, enkelbiljett vuxen (köp ombord eller hos ombud).

Zonerna är indelade enligt Sörmlandstrafikens regler. Grundregeln är att en kommungräns också utgör zongräns.

I Trosa kommun utreds behovet av resor till och från daglig verksamhet enligt färdtjänstlagen och registreras vid bifall som omsorgsresor. Vid omsorgsresor till daglig verksamhet tas ut en avgift motsvarande periodbiljett 30-dagarsbiljett vuxen.

Medresenär

Resenären har rätt att ta med sig en medresenär eller egna underåriga barn. Medresenären stiger alltid av och på vid samma adress som resenären. Medresenären betalar samma kostnad som resenären vid resan. Barn 0-7 år åker gratis till och med juni månad det året barnet fyller 7 år. Efter det betalar barnet halv avgift till och med juni månad det året barnet fyller 16 år.

Service

En färdtjänstresa innebär normalt endast en transport från en adress till en annan adress med normal taxiservice, det vill säga att chauffören hjälper resenären i och ur bilen, med säkerhetsbältet och till och från entrédörr.

Ledsagare

En ledsagare är en person som följer med resenären på grund av att denne måste stor ha hjälp *under* själva resan. Ledsagaren betalar inte någon egenavgift. För att beviljas ledsagare ska en eller flera av följande omständigheter vara uppfyllda:

- Medicinskt teknisk utrustning som inte klaras utan hjälp
- Stor psykisk funktionsnedsättning
- Kan inte sitta utan stöd
- Barn under 18 år med behov av vuxenstöd
- Övriga speciella skäl

Ensamåkning/resor utan samåkning

För att beviljas ensamåkning/resa utan samåkning krävs att funktionshindret möjliggör kontakt med andra resenärer.

Enkelresor och väntetid

Avbrott i samband med färdtjänstresa tillåts ej. Färdtjänst kan endast beställas som enkelresa utan uppehåll. Undantag är kyrkogårdsbesök då resa till och från kyrkogården räknas som en resa om besöket tar högst 15 minuter samt under förutsättning att resan börjar och slutar på samma adress. Egenavgift beräknas på den totala reslängden.

Färdtjänstresa i annan kommun

Resenären som är färdtjänstberättigad i Trosa kommun har rätt att anlita färdtjänst i annan kommun. Resenären får då själv lägga ut kostnaden för resan. Trosa kommun ersätter resenärens färdtjänstkostnad, minus egenavgiften, i efterhand.

Barns rätt till färdtjänst

Barn under 10 år kan som regel inte beviljas resor med färdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte med kollektivtrafiken utan medverkan från förälder eller annan vårdnadshavare. Beslut om färdtjänst kan dock fattas om barnet på grund av sitt funktionshinder har skrymmande hjälpmedel, är starkt infektiöskänslig eller om funktionsnedsättningen i sig omöjliggör resa med kollektivtrafik trots medverkan från förälder eller annan vårdnadshavare. Om barnet beviljas färdtjänst har förälder eller annan vårdnadshavare rätt att utan egenavgift medfölja barnet

vid resa. Om den som ansöker om färdtjänst är under 18 år ska prövningen göras i förhållande barn utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder.

Riksfärdtjänst

Utredning om riksfärdtjänsttillstånd

Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag om riksfärdtjänst (SFS 1997:735) Riksfärdtjänst innebär att ersättning lämnas för reskostnader om den sökandes funktionshinder är så stort att resan inte kan företas till normala reskostnader. Resorna ska göras inom Sverige och från en kommun till en annan och ändamålet för resan ska vara rekreation, fritidsverksamhet eller någon annan enskild angelägenhet. Utgångspunkt för vad som avses med normala reskostnader är vad motsvarande resa med billigaste allmänna kommunikationer kostar. Enligt 4 § lag om riksfärdtjänst prövas frågor om tillståndet av den kommun där den sökande är folkbokförd. Riksfärdtjänstresa kan ske med tåg, flyg och andra allmänna kommunikationer, taxi eller annat särskilt anpassat färdtjänstfordon. Ansökan görs för varje enskild resa.

Enligt lagen om riksfärdtjänst 1 § skall funktionshindret vara stort och varaktigt. Enbart hög ålder, mindre funktionsnedsättningar, rädsla, oro och eller allmänna svårigheter att resa med den reguljära kollektivtrafiken räcker inte för att vara berättigad till riksfärdtjänst. Enligt § 5 ska funktionshindret medföra att resorna inte kan ske till normala reskostnader. Det innebär att resor inte kan genomföras på egen hand med allmänna kommunikationer och med den service som normalt kan erhållas av trafikbolaget. Funktionshindret ska ha en varaktighet av minst 6 månader. Tillstånd till riksfärdtjänst kan beviljas om resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare.

Resan får inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna. Glest utbud av allmänna kommunikationer är inte något skäl som i sig berättigar till riksfärdtjänst. Bedöms den sökande klara att resa med tåg på egen hand kan inte riksfärdtjänst beviljas. Bedöms sökande att klara en tågresor med ledsagares hjälp kan inte riksfärdtjänstresa med annat färdmedel bli aktuellt pga att tågtiderna inte passar. Riksfärdtjänst kan inte beviljas för tillfälliga funktionshinder eller sjukdomar. Kortvariga funktionshinder t ex sådana som är orsakade av olyckor berättigar inte till riksfärdtjänst. Riksfärdtjänst kan inte heller beviljas innan behandling eller rehabilitering visat att funktionshindret blir bestående, eller har en varaktighet om minst 6 månader.

Utredning om riksfärdtjänsttillstånd ska ge svar på:

- Vad är syftet med resan och vilket datum avser personen att åka?
- Är funktionshindret tillfälligt eller varaktigt?
- Funktionshindrets art och omfattning?

- Vad är anledningen till funktionshindret?
- Medför funktionshindret väsentliga svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmän kollektivtrafik?
- På vilket sätt och i vilken utsträckning medför funktionshindret svårigheter att förflytta sig på egen hand eller att resa med allmän kollektivtrafik?
- Kan den sökande använda allmän kollektivtrafik men inte ta sig till närmaste hållplats?
- Den sökandes behov av hjälpmedel vid förflyttning, t.ex. rullstol, rollator eller krycka, behov av levande stöd.
- Är det funktionshindret eller avståndet som gör att den sökande inte kan ta sig till hållplatsen för att påbörja resan?
- Finns det behov av ledsagare under själva resan?
- Uppgifter om sökandens boendeförhållanden, typ av bostad, förekomst av hiss och hjälpmedel i bostaden samt bostadens belägenhet i förhållande till allmänna kommunikationsmedel, affärer och annan service.

Föreskrift om färd sätt

Enligt 7 § lag om riksfärdtjänst får tillstånd förenas med föreskrifter om färd sätt. Resan ska genomföras på det sätt som är billigast för kommunen, med hänsyn till den sökandes möjligheter att färdas. Detta innebär att tåg eller bussresa med ledsagare ska prövas i första hand. På de flesta tåg finns rullstolslyft samt särskilt anpassade vagnar vilket gör att även rullstolsburna kan klara tågresa. Tågen är helt rökfria och det finns särskilda vagnar avsedda för allergiker. Tågtrafiken handikappanpassas fortlöpande. Behov av ledsagare vid tågresa kan vara befogat för att resan ska kunna genomföras. Ledsagaren kan behöva hjälpa resenären på toalettbesök eller vara ett allmänt stöd för att resan ska kunna genomföras. Beslut om tågresa med ledsagare kan vid behov kompletteras med färdtjänstfordon för att resenären ska komma fram till besöksadressen. Flyg kan i vissa lägen vara ett billigare alternativ än tåg med ledsagare. Flyget har generellt en hög servicenivå och för resenärer med funktionshinder finns ofta extraservice. På grund av begränsningar i flygförbindelserna kan riksfärdtjänstresa komma att kompletteras för tillstånd för tåg med ledsagare eller färdtjänstfordon. Tillstånd att åka personbil hela resvägen kan bli aktuellt när sökande, inte ens med hjälp av ledsagare, har förutsättningar att på ett rimligt sätt klara att resa med allmänna kommunikationer.

Resor med riksfärdtjänst

Ensamåkning/samåkning

Resorna samordnas vilket innebär att resenären måste beräkna extra tid för det på grund av samåkning med andra riksfärdtjänstresenärer. Detta innebär även att om inte särskilda skäl föreligger kan resa med personbil tidigare- eller senareläggas i samråd med resenären. Hur stor förskjutning i tiden som är möjligt och rimligt är beroende av resenärens hälsa och syftet med resan. Ensamåkning, undantag från samåkning, kan beviljas om funktionshindret omöjliggör kontakt med andra

resenärer.

Fordon

Resorna sker med anpassade personbilar, till exempel minibuss med ramp eller lift.

Medresenär

Önskad antal medresenär vid tåg- och flygresor kan följa med resenären. Medresenären betalar ordinarie biljettkostnad. Vid resa med färdtjänstfordon får även ett antal medresenärer följa med. Större fordon än vad som krävs på grund av resenärens funktionsnedsättning får dock ej nyttjas. Medresenären betalar ordinarie avgift för resan.

Ledsagare

Enligt 6 § lag om riksfärdtjänst kan avgiftsfri ledsagare beviljas. Många funktionshindrade kan använda den reguljära trafiken om de har en ledsagare med sig. Insatser av ledsagare kan i vissa fall vara nödvändigt även under flygresor. Personalen ger dock i allmänhet så god service att synnerliga skäl ska föreligga för att bevilja ledsagare under flygresor. Särskilda skäl bör också föreligga om ledsagare ska beviljas för resor med färdtjänstfordon. Hjälpbrevet ska vara sådant att det inte är möjligt eller rimligt att föraren av fordonet ska bistå i dessa situationer. Hjälpbrevet ska vara av personligt slag. För ledsagare betalas ingen egenavgift. För att beviljas ledsagare gäller generellt att det är behovet av hjälp under själva resan som är berättigande. Hjälpbrev före och efter resa är i sig inte berättigande. Kommunen ersätter ledsagarens reskostnader. Sökande får själv ordna en person som kan ställa upp som ledsagare. Att sökande inte har någon som kan ställa upp som ledsagare, utgör ingen grund för att bevilja riksfärdtjänst med särskilt riksfärdtjänstfordon hela vägen.

Egenavgift

Vid resa med riksfärdtjänst skall tillståndshavaren betala en avgift (egenavgift) som motsvarar normala reskostnader med allmänna färdmedel och beräknas efter vägavståndet i kilometer. Egenavgiften regleras i *Förordning (1993:1148) om egenavgifter vid resor med riksfärdtjänst*.

Barns rätt till riksfärdtjänst

Barn under 10 år kan som regel inte beviljas resor med riksfärdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte med kollektivtrafiken utan medverkan från förälder eller annan vårdnadshavare. Om den som ansöker om färdtjänst är under 18 år ska prövningen göras i förhållande barn utan funktionsnedsättning i motsvarande ålder.

Övriga regler för färdtjänst och riksfärdtjänst

Djur

Synskadad får ha ledarhund med, i övrigt tillåts inga pälsdjur.

Bagage

Bagage får medtagas i samma utsträckning som vid resa med allmänna kommunikationer, det vill säga max 3 kassar eller motsvarande.

Sörmlandstrafikens zonindelning och biljettpriser 2020-07-01

Enkelbiljett	En zon	Två zoner	Alla zoner
Enkelbiljett vuxen Köp ombord eller hos ombud	34	68	105
Enkelbiljett vuxen Köp i app eller med resekort	27	54	84
Enkelbiljett ungdom/student Köp ombord eller hos ombud	23	46	70
Enkelbiljett ungdom/student Köp i app eller med resekort	18	36	56
Periodbiljetter	En zon	Alla zoner	
30-dagarsbiljett vuxen	590	890	
30-dagarsbiljett ungdom/student	395	590	
30-dagarsbiljett Lågtrafik	220	Finns ej	

Sörmlands åtta zoner. Zonerna motsvarar till stor del kommungränserna. Undantaget är Katrineholm och Vingåker samt Nyköping och Oxelösund som slås ihop.

